

אמרות טהורות

מב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פנימי

דיגש

תשפ"ד • גליון פ"ה

עמודי התווך

הרה"ג ר'
יעקב יהושע
ענגלנדער
שליט"א

הרה"ג ר'
חיים בעק
שליט"א

שותף נאמן

הר"ר
החפץ בעילום
שמו הי"ו

הר"ר
אברהם ישעי'
זולדאן הי"ו

לט"נ
כ"ק מרן
אדמו"ר ה'נזר
דוד' זי"ע

ר' משה סבן הי"ו

לשפע ברכה והצלחה בכל העניינים

יו"ל ע"י

מכון בארות יצחק זוטשקא
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לתרומות והנצחות ולקבלת הגליון במייל:

biz1441441@gmail.com

בשיתוף:

לחיזוק קנין אישי בתורה

03-800-9090

a038009090@gmail.com

לשמיעת שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ועדכונים מחצר הקודש

מערכת זוטשקא: 072-3181866

פרשת ויגש

ליל שבת קודש תשפ"ג

ולכאו' נראה דפליגי מה הישוב על הקושיא "ואותן עגלות ששלח פרעה היכן היו", שלתירוץ קמא שרף אותן יהודה, ולתירוץ בתרא העגלות ששלח פרעה באמת יוסף שלח אותם לרמזו על פרשת עגלה ערופה שהיו עוסקים בה. אכן בפרש"י שעל המדרש כתוב בשעה שפרשתי ממך הלא בפרשת עגלות של משכן הייתי עוסק וכפל דבריו במדרש שם פרשה צ"ה, וכפי הנראה שהי' גורס במדרש שבפרק עגלות פירש ממני, וביאר שם וז"ל "עגלות המשכן במסכת שבת [כלומר הסוגיא של עגלות הכתובה במסכת שבת בפרק הזורק], מה עשה יוסף נתן להם עגלות כדי שיהא ניכר שבפרשת עגלות פירש ממנו" עכ"ל, ולפ"ז ניחא דלא שינה הדרש את משמעות העגלות להפכו מעגלה לעגלת בקר, אלא שצ"ע שברש"י במקרא כתוב שבפרשת עגלה ערופה עסקו וכן הוא בזה"ק.

ונראה ליישב בס"ד, דהנה מ"ש שהי' עבודת כוכבים חקוק על העגלות, כתב בעץ יוסף (שם) לאו עכו"ם ממש היתה אלא לנוי בעלמא וקרי לי' עכו"ם דכמוה עושין לעכו"ם, ולפ"ז יתכן שלא שרף יהודה את העגלות לגמרי אלא את הצורות החקוקות עליהם.

ובזה יתיישב דבקרא כתיב בחר הכי "וישאו בני ישראל את יעקב אביהם בעגלות

"**וירא** את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם". וברש"י ז"ל "סימן מסר להם במה הי' עוסק כשפירש ממנו בפרשת עגלה ערופה, זהו שנאמר "וירא את העגלות אשר שלח יוסף" ולא נאמר אשר שלח פרעה". ובדעת זקנים מבעלי התוס' כתב דצריך פירוש לפירושו דכונתו שבזמן שפירש מאביו הי' מלוה אותו כדכתיב "וישלחו" שהוא לשון לוי', וא"ל יוסף חזור בך א"ל יעקב גדולה לוי' וכו' דכתיב "ידינו לא שפכו וגו'" וכי תעלה על דעתך שב"ד שופכי דמים אלא לא ראינוהו ופטרנוהו בלא לוי' וכו'. ובעלי התוס' הקשו על פירש"י זה דקשה לדרוש עגלות בלשון עגלת בקר, לכן נראה לפרש שעסקו בפרשת עגלות המשכן דכתיב "שש עגלות צב", עכ"ד.

והנה במדרש רבה (בראשית צ"ד ג') איתא, "אותן עגלות ששלח פרעה לשאת אותו היתה עבודת כוכבים חקוקה עליהם עמד יהודה ושרפן וכו'" ולכן כתיב את העגלות אשר שלח יוסף. "רבי לוי בשם רבי יוחנן בר שאול אמר להם אם יאמין לכם הרי מוטב ואם לאו אתם אומרים לו בשעה שפרשתי ממך לא בפרשת עגלה ערופה הייתי עוסק, הדא הוא דכתיב "וירא את העגלות ותחי רוח", עכ"ל.

לוי' בתורה, דמכיון שאין מסוגל הדבר שילווה איש נעצב וריקן, א"כ א"א לצוות על זה להדיא. ומי שראוי ללוות מסבבין מן השמים שהוא יזכור לקיים מצוה זו הנלמדת מתוך "והלכת בדרכיו" הדבק במידותיו.

והנה פרעה ששלח עגלות שעליהם חקוקים דמות ע"ז, היתה כונתו שיעקב ובניו יבואו למצרים בהשפעת הלוי' שלו על מנת שישתקעו במצרים שהיתה מקור הטומאה, ורמז להם באומרו "ועינכם אל תחוס על כליכם כי טוב כל ארץ מצרים לכם הוא" שאל יבואו אתם את הבגדים הישנים מארץ ישראל אלא יתלבשו בלבוש החדש של ארץ מצרים. וקיוה פרעה שע"י העגלות הטמאות ששלח ללוות את יעקב יושפע ח"ו יעקב לשנות דרכו הקדושה. אכן יהודה שינה את צורת העגלות והוריד מהם כל צורות הטומאה של פרעה ונתן להם צורה יהודית להורות שאין מוכנים לזוז ממנהגם ודרכיהם אפילו זיו כל דהו.

והנה איתא בש"ך על התורה כי ארץ גושן הנזכרת בספר יהושע היא ארץ גושן שהיתה במצרים, ונמשכה מארץ ישראל כרצועה לתוך ארץ מצרים, ולפ"ז יהודה ששרף את צורות העכו"ם שעל העגלות הוא זה ששלחו יעקב אבינו להורות לפניו גשנה כי הוא ידע כיצד ממשיכים קדושת ארץ ישראל למצרים, ע"י שמקבלים על עצמם שלא להשתקע בטומאת ארץ מצרים אלא להשאר בכל מנהגי ארץ הקודש, ואכן בזכות מה שלא שינו שמם ולבושם ולשונם לא נשתקעו במצרים ובזכות זה זכו להגאל משם.

והנה רז"ל הקשו (שבת ל"א:): היאך הי' נלמד סותר ובונה ממלאכת המשכן, והרי

אשר שלח פרעה לשאת אותך", והרי לעיל נתבאר דאותן עגלות שרפן יהודה, אלא להנ"ל י"ל דשינה אותן מצורתן וניכר עליהם דמות יהודית אבל עדיין היו אותן עגלות עצמן ששלח פרעה אלא שנשתנתה צורתן.

והנה בספה"ק נעם אלימלך (פרשת וישלח) כתב ונראה לי ליתן טעם למצות לוי', כשהצדיק מלוה את חבריו הם מתקשרים זה בזה בקדושתם ונעשים כאחד, וקדושתו של הצדיק העוסק בתורה בביתו הוא משמר את חבריו בדרך כאילו הוא בעצמו עוסק בתורה מחמת התקשרותם, אבל מי שאין עמו לוי' צריך בעצמו לעסוק בתורה. והוסיף שם בנעם אלימלך זה הוא כשהצדיק הוא המלוה אבל אם הוא איש נעצב וריקן אין תועלת לזה במה שמלוהו ואדרבא הוא מכניס בו עצבותו ומפסיקו יותר מקדושתו שיש בו וע"ש שלכן ביציאת בני"י ממצרים היסב אותם השי"ת לדרך אחרת כי מכיון שזה עתה מקרוב ליוה אותם פרעה הי' בהם רושם עצבותו לכן "ויסב וגו'", עכתדה"ק.

ושמעתי שמבואר בקדמונים דהתועלת בלוי' אע"פ שאינה אלא דרך מיל, כי ע"י החדוה שיש לאיש שליוו אותו יש בו כח להילחם בלסטים הבאים עליו, משא"כ מי שפטורוהו בלא לוי'. ובזה ידוקדקו דברי הנעם אלימלך שצריך להזהר שלא יהי' המלוה נעצב כי העצבות מפסיד כל כוונת הלוי'. ועי' בתניא (פכ"ו) שהשמחה מביאה לידי זריזות והזריז יוכל להתגבר ולנצח אפילו את מי שגיבור ממנו, ולכן נחוץ מאוד להיות בשמחה תמיד כי רק עי"ז יוכל לנצח את היצה"ר.

ושמעתי מכ"ק אאמו"ר זי"ע בשם צדיק אחד, שלכן אין מפורשת מצות

לקוץ ארזים שנטע אברהם זקינו בבאר שבע וכו", והוא הי' הבריח התיכון שבתוך קרשי המשכן שהי' מוצנע עמהם מימות יעקב אבינו עש"ב. ולהנ"ל מבואר דלאחר שרמו לו יוסף שעגלות אלו שיורדים עמם מצרימה נשתנו לטובה והם יהיו כדוגמת העגלות שנתנדבו הנשיאים שבהם נשאו את קרשי המשכן, עשה יעקב תיכף פעולה להוכיח כן הלכה למעשה, ובעגלות אלו נשאו את עצי השיטים אשר בהם עשו את המשכן, כי בשעת ירידתן למצרים נתקשרו תיכף במחשבה שתכלית הירידה היא כדי שיוכלו לצאת משם ברכוש רוחני ויוכלו לקבל את התורה ולעשות משכן להשי"ת, ומחשבה זו שמרה עליהם שלא ישתקעו במצרים וישמרו על המסורת כמו בארץ ישראל.

ואכן כאשר ראה פרעה את אחי יוסף והם אמרו לפרעה "לגור בארץ באנו וגו' ועתה ישבו נא עבדך בארץ גושן", הבין פרעה שנכשלה עצתו ולא ירדו בני יעקב להשתקע במצרים, "ויאמר פרעה את יוסף לאמר אביך ואחיך באו אליך" כלומר שהם לא באו כלל למצרים אלא אל יוסף, ועל כן ישבו בארץ גושן שם יוכלו להמשיך במסורת אבותם כמו בארץ ישראל.

ויחי רצון שנזכר כולנו לשמור על הלשון והלבוש והשמות כפי מנהג אבותינו, ובזכות זה נגאל במהרה גאולת עולמים אכ"ר.

שם הי' סותר ע"מ לבנות שלא במקומו, ומשני כיון דעפ"י ה' יסעו ועפ"י ה' יחנו כמאן דבני ל' במקומו דמי. וביאר בספה"ק ערבי נחל עפ"י הארז"ל ד"פי ד" מרמו למידת מלכות שהיא ארעא קדישא. והיינו שכאשר הלכו ישראל במדבר הי' תחת רגליהם קרקע ארץ ישראל, וממילא ניחא דהוי סותר ע"מ לבנות במקומו שהרי קרקע ארץ ישראל הנקראת "פי ד" היתה הולכת תחת רגליהם, עכדה"ק.

ולפ"ז יש לומר דב' הרמזים בעגלות עולות בקנה אחד, שיוסף הצדיק ידע שאם העגלות יהיו בצורתן הטמאה כפי שרצה פרעה הרי שזה עלול להשפיע לרעה על ירידתן למצרים, וכפי שנלמד מפרשת עגלה ערופה שכאשר אין הלוי' כהוגן עלול להיווצר מזה נזק רח"ל. אכן מכיון שיהודה שרף את כל הצורות הטמאות ומעתה נשתנה צורתן לצד הקדושה, מעתה יוכלו לדמות עגלות אלו לעגלות צב שנשאו בהם את קרשי המשכן שמשם ילפינן דהיתה תחת רגלם קרקע ארץ ישראל, וממילא יוכלו לקחת איתם את קדושת ארץ גושן שבארץ ישראל להמשיכה למצרים כדי שיהיו ישראל גם שם באוירא דארץ ישראל.

ובמדרש (בראשית רבה צ"ד ד') כתב עה"פ "ויסע ישראל וכל אשר לו ויבא בארה שבע", להיכן הלך [שאין זה הדרך למצרים, מהרז"ו] אמר רב נחמן שהלך

סעודה ג' תשפ"ג

והוסיף שם עוד, ואביא לך ראי' בחוש שמכח היצה"ר המתגרה באנשים אשר על פני האדמה בשביל זה שכרם איתם, הלא ידעת שבנתנית התורה מסיני באו מלאכי מעלה וחמדו לקחתה ואמרו "תנה הודך על השמים", ואז "אדני שאל את עבדיו לאמר היש לכם אב או אח" כלומר שאין ראוי להם לקבל התורה כלום אב ואם יש לכם כלום יצה"ר יש ביניכם, נמצא שע"י היצה"ר זכינו לקבלת התורה ולכן אל יחר לכם על שנתן לכם יצה"ר להלחם בו.

וכתב שם עוד באור פני משה, דזה נרמז בדברי דוד המלך ע"ה (תהילים קי"ח כ"ב-כ"ד) "אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה", היצר נקרא אבן והתלמידי חכמים שבהם מתגרה היצה"ר ביותר והוא אצלם לראש פינה מואסים בו, אמנם אחר ההתבוננות נודע ש"מאת ד' היתה זאת היא נפלאות בעינינו" שרק עבור האבן הזאת זכינו לתורה שיש בה נ' פלאות דהיינו חמישים שערי בינה, והמלאכים שאין להם יצה"ר אין רואים התורה בעיניהם, ו"זה היום עשה ד'" היינו לעתיד לבא "נגילה ונשמחה בו" יתברך כי אנחנו נהי' לפני ולפנים במחיצתו ית"ש, והמלאכים שיעמדו מבחוץ ישאלו אותנו מה פעל א-ל נמצא שלטובה נתן לנו השי"ת את היצה"ר, אכן צריך לבקש ולחזור ולבקש "אנא ד' הושיעה נא" כי אלמלא השי"ת עוזרו אינו יכול לו עכדה"ק, ואלו הדברים צריך לחזור עליהם לאמרם אל ליבנו לכל ימוטו פעמינו.

בפרשתן נתגלה השי"ת ליעקב אבינו ואמר לו "אל תירא מרדה מצרימה וגו' אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה, וגו'", שהשי"ת יורד עמם למצרים וישמור עליהם בגלותם ובכל מה שיעבור עליהם שם כדי למהר בירור הניצוצות יהי' השי"ת עמם בצרתם וכמ"ש "בכל צרתם לו צר".

והוא גם חיזוק לכל הדורות לפני שמתקרבים ימי השובבי"ם בהם קורין בתורה פרשיות גלות מצרים וגאולת מצרים, ובימים אלו צריכים סיוע עליון מיוחד כדי לעבוד את העבודה הנצרכת לביורר הניצו"ק והשי"ת מבטיח לנו שיהי עמנו לסייענו.

וכל ירידת נשמה לתוך הגוף החומרי כמו ירידת מצרים היא, והשי"ת אומר להנשמה שיורדת לכאן בעל כרחך שאע"פ שהיצר ממתין לה מיד בצאתה לאויר העולם, עכ"ז השי"ת נמצא תמיד עם הנשמה כדי לסייע אותה להכניע את היצר ולצאת עם רווחים גדולים.

ובספה"ק אור פני משה כתב לרמז בדברי הכתוב "ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני" רצ"ל היצה"ר מתנצל על שנצטווה להסית את האדם לחטוא רח"ל, "ואל יחר אפך בעבדך" למה נתן השי"ת רשות ליצה"ר להסית את האדם שכשל כח הסבל לעמוד נגדו, "כי כמוך כפרעה" כי רק בזכות היצר שמתחבר להסית את האדם הוא נבדל מן המלאכים לקבל פרעון שכרו לעת"ל.

יוסף ובנימין על חורבן המקדשות כי ידעו שעדין לא נתקן חטא מכירת יוסף ועל זה עלולים לסבול בחורבן בית המקדש, ובמדרש איתא שחטא זו עומד בכל דור ודור וצריך להתחנן שלא יהיו עשרה הרוגי מלכות לכפר על אותו חטא בכל דור ודור.

והנה בית שני נחרב בעון שנאת חנם, ובודאי כל דור שמתחזק לתקן עון שנאת חנם ממתיק ומכפר העון של מכירת יוסף שלא יצטרכו ע"ז שפיכות דמים רח"ל לכפר על עון זה.

והנה כאשר אירע במירון בל"ג בעומר שנלקחו לשמים מ"ה נפשות טהורות עשו חשבון נפש לדעת "מ"ה ד' אלוקיך שואל מעמך", ונמנו וגמרו כמה גדולי ישראל שיש לתקן פגם שנאת חנם ולנהוג כבוד עם חבירו שזה עניינו של הוד שבהוד ול"ג בעומר.

וכאשר זה עתה בעוה"ר נלקחו לשמים בליל זאת חנוכה שתי נפשות טהורות בשובן מתפלה במירון עלינו לחזור ולפשפש במעשינו, כי חנוכה עניינה גם ספירת הוד כי נס חנוכה נעשה ע"י הכהנים שענינם לדבוק בעובדא דאהרן להיות אוהב שלום ורודף שלום, ודם אחינו זועק אלינו מן האדמה להתעורר בתשובה על תיקון עון שנאת חנם, כי מי יודע אם אין לזה שייכות להרוגי מלכות רח"ל שע"י אהבת חנם אפשר למנוע זאת.

וכאשר נתגלה יוסף אל אחיו לא נשארה עין יבשה והבכ"י עלתה לשמים וחזרו כולם בתשובה ובכו על מה שעתידין לסבול מזה בגלויות השונות ועל עשרה

ובאוה"ח הקדוש כתב דמה שלא סבלו יעקב ובניו מצרת השעבוד לפי שארז"ל סמא דיסורי קבולי, וכיון שקבלו עליהם צער הגלות ברצון לכן נמנע מהם הסבל משא"כ הדור שלאחריהם, ויתכן שיוסף הי' מצפה לראות באחיו את הסימנים שראויים לקבל עתה הירידה לגלות מתוך סמא דיסורי דהיינו קיבולי, וטרם שראה באחיו סימני הכנעה זו לא הי' יכול להסכים שירדו יעקב ובניו מצרימה להתחיל את תיקוני הגלות כי יעקב אבינו הי' צריך להיות בשלום במצרים, אכן כאשר נגש אליו יהודה נתגלה ענין זה וכמו שכתב בשפת אמת שיהודה לא הוסיף בסיפור כל השתלשלות העניינים דבר רק שחזר כל הדברים לעצמו להיות מיושבין אצלו לקבל רצון השי"ת בשמחה, וע"ש שע"י זה נתבטל ההסתר ולא יכל יוסף להתאפק אולם יתכן נמי שברגע שנתגלה אצל יהודה בחינתת "סמא דיסורי קבולי" מיד הגיע השעה לתיקון גלות מצרים.

וככל שנקבל רצון השי"ת בהכנעה יוקלו מעלינו יסורי הגלות כי ע"י זה זוכין להיות קרובים של השי"ת וככל שיש יותר קרבת אלוקים ניתן יותר לזכך ולתקן בלי יסורים, ובספר מתוק מדבש להחיד"א ז"ל כתב דדוד המלך ע"ה לא זכה להיות רגל רביעי במרכבה ע"י רוב תורתו ועבודתו, אלא כאשר קיבל באהבה ובהכנעה את רדיפת אבשלום וקללת שמעי בן גירא אז דייקא זכה להיות רגל רביעי במרכבה.

והנה אין לנו שום השגה במכירת יוסף אבל ידוע שעשרה הרוגי מלכות הי' בעטי' של מכירה זו, ובמדרש איתא שהחורבן והגלות הי' בעטי' של מכירה זו ולכן בכו אז

ויתכן לבאר העניין בדרך אפשר, שמכיון שכל נפש מישראל היא חלק מאלוה-ממעל על כן כאשר חסירה אהבת ישראל נגרם שאותיות השם רחוקים זה מזה, ולכן עיקר התיקון לחרבן הבית ולפירוד אותיות השם הוא אהבת ואחדות ישראל.

ובהפטר כתוב ענין התיקון הנצרך לשיבת השכינה לציון, והוא לבטל הפירוד בין ממלכת יהודה וממלכת אפרים ושאר שבטי ישראל ולא יחצו עוד לשתי ממלכות, ועי"ז יקוים "וטיהרתי אותם והיו לי לעם ואני אהי' להם לאלוקים, ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד לכולם ובמשפטי ילכו ורחוקתי ישמרו ועשו אותם" ואז "ונתתי משכני בתוכם לעולם".

ויהי רצון שנזכה לשוב בתשובה שלימה מתוך חסדים ורחמים מגולים ולתקן כל הטעון תיקון בלא יסורים וחליים רעים רח"ל, אלא "אש תמיד תוקד על מזבח" לבנו לזבוח את יצרנו ולהתקרב לעבודתו ית"ש, ונזכה להיגאל בגאולת עולם במהרה בימינו. **אמן.**

הרוגי מלכות, וכשקורין פרשה זו עלינו להתעורר ג"כ בתשובה שלימה על כל העניינים השייכים למכירת יוסף, ובכלל זה על מה שהורידו את קדושת יוסף למקום הקליפות רח"ל ועל ענייני שנאה וקנאה ואהבת חברים, שאע"פ ששבטי י-ה היו נקיים מזה ואין לנו שום השגה בקדושתם מ"מ התיקון על מכירת יוסף הוא ע"י התחזקות בתיקון העניינים הללו.

ובספה"ק אור פני משה (פרשת וישב) הביא מהאלשיך הקדוש [שבהסכמת הרבי מלובלין זי"ע לספר אור פני משה כתב שהי' נשמת האלשיך מתגלה אליו בקביעות], שאמר עה"פ (תהילים י"א) "למה ד' תעמוד ברחוק" שבעת הגלות אותיות שם הוי' רחוקים זה מזה, ועפ"ז ביאר האור פני משה דברי הפסוק "ויראו אותו מרחוק ויתנכלו אותו להמיתו" ה"אותו" הראשון קאי על אותיות השם ב"ה, שע"י מכירת יוסף נסתבב חורבן בהמ"ק וממילא ראו את אותיות השם ב"ה רחוקים זה מזה [וע"ש מה שביאר עפי"ז דברי רש"י ז"ל שם].

